

DIGITALE KOMPETENCEOMRÅDER

CENTER FOR UNDERVISNINGSUDVIKLING
OG DIGITALE MEDIER
AARHUS UNIVERSITET

CHRISTIAN DALSGAARD
LEKTOR

FORSKNINGSPROJEKT OM DIGITALE KOMPETENCER

DiDaK

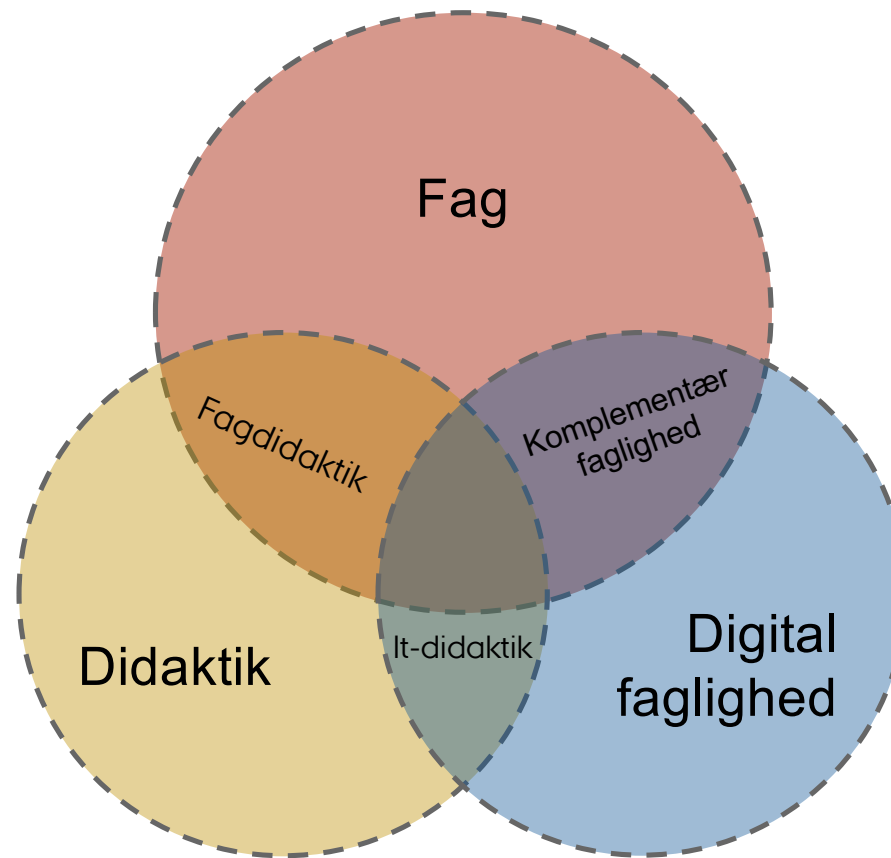
Francesco Caviglia
Helle Meibom Færgemann
Mette Alma Kjærsholm Boie
Anders Hjortskov Larsen
Mathilde Andersen
Mette Brinch Thomsen
Christian Dalsgaard

FORMÅL

Hvordan implementeres digitale kompetencer i lærernes praksis med henblik på at bidrage til elevernes styrkede faglighed?

- Hvilke organisatoriske og ledelsesmæssige tiltag kan anvendes med henblik på at fremme en digital skolepraksis?
- Hvilke konkrete undervisningsforløb kan gennemføres med henblik på at styrke elevernes digitale kompetencer i fagene?

DIGITALE KOMPETENCER I FAGENE

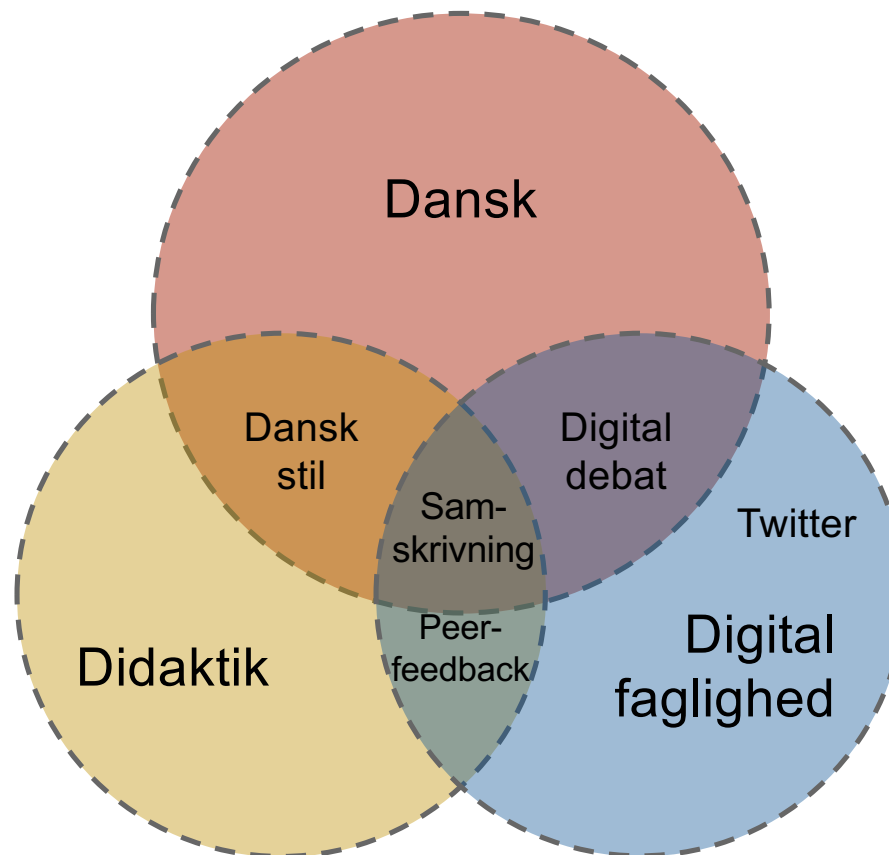

KOMPLEMENTÆR FAGLIGHED

Komplementær faglighed er udtryk for digitale kompetencer, hvor kernefagligheden spiller sammen med en digital faglighed.

Der er tale om kompetencer, hvor digitale værktøjer anvendes i en faglig sammenhæng.

EKSEMPEL FRA DANSK

FIRE DIGITALE KOMPETENCEOMRÅDER

- Informationskompetencer
- Operationelle kompetencer
- Deltagelseskompetencer
- Produktive kompetencer

DIGITALE KOMPETENCEOMRÅDER

Publikation om

[Digitale kompetenceområder](#)

INFORMATIONSKOMPETENCER

Information problem-solving

Bevidst anvendelse af søgestrategier til at undersøge, afdække og løse problemer

Personalisering og tilpasning

Online tjenester kan forstå, hvad brugerne søger - og giver dem, hvad de kender

Overvurdering af egen viden

Vi er tilbøjelige til at overvurdere, hvad vi ved, når vi søger på nettet

Hvordan kan eleverne forstå, søge på, forholde sig kritisk til og udnytte internettet aktivt som læringsressource?

OPERATIONELLE KOMPETENCER

Personlige læringsmiljøer og computeren som kognitiv partner

Elevernes udvælgelse og håndtering af digitale værktøjer til deres eget læringsmiljø

Teknologiens logikker

Forståelse af digitale værktøjers indre logikker

Internettet som et farligt sted

Beskyttelse mod online svindel og beskyttelse af privatlivet

Hvordan bliver eleverne bedre til at forstå, udvælge og anvende digitale værktøjer?

DELTAGELSESKOMPETENCER

Fælles dømmekraft og dialogiske kompetencer

Indgå i kritisk og konstruktiv dialog - også med dem, man er uenig med

Samarbejdsstrukturer i klasserummet

Fællesskrivning, peer-to-peer-interaktion, fælles annotering, etc.

Deltagelseskultur og online fællesskaber

Deltagelse i fællesskaber i det offentlige rum

Hvordan bliver eleverne bedre til at indgå i online fællesskaber med henblik på at opbygge fælles viden og styrke relationer?

PRODUKTIVE KOMPETENCER

Digitale genrer, formater og produktformer

At tolke, forstå og skabe i og med mange digitale genrer, formater og produktformer

Digitale værktøjer og kreativitet

Fortrolighed med medier og værktøjer for produktion

Kollaborative produktionsprocesser

Processer for at samskrive, kommentere, redigere, give feedback, etc.

Hvordan bliver eleverne kreative (med-)producenter af indhold og udtryk i flere digitale genrer og medieformater?

EKSEMPLER ...

Informationskompetencer

“Når man snakker om det digitale i forhold til historie, gør det **behovet for historisk metode** større, fordi de møder så **mange forskellige påstande**, når de bevæger sig rundt på nettet.”

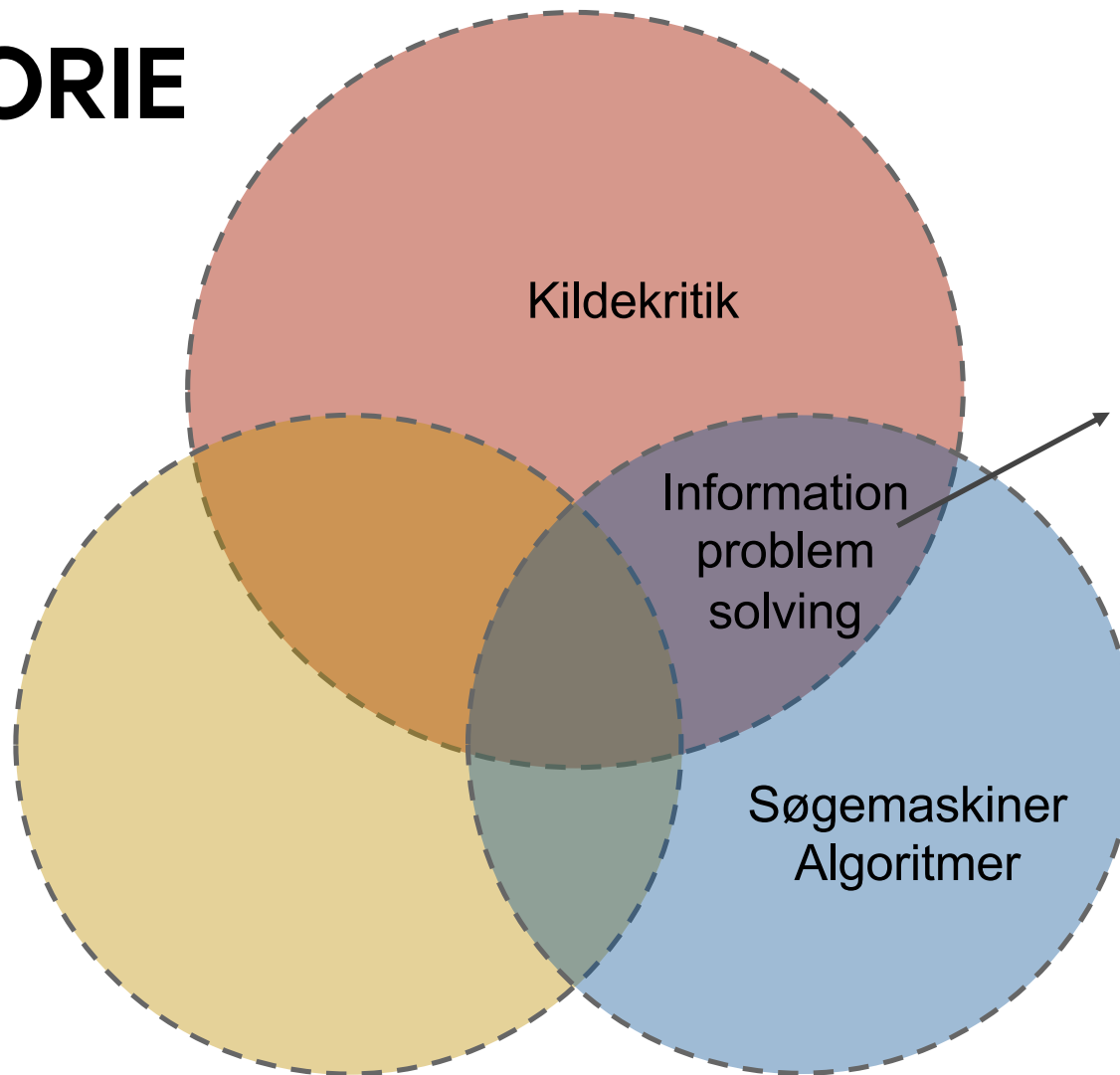
“Vurdering af valide kilder kræver en **større diskussion** i faget.”

“Det digitale **ændrer på vilkårene** for historiefaget. Før den digitale revolution, stod **læreren som gatekeeper** for, hvad eleverne læste.”

“Tidligere var der allerede foretaget en **selektionsproces**, før eleverne finder kilderne. I dag finder eleverne **alle mulige kilder** på nettet - uden en selektionsproces.”

(Historie og Samfundsfag)

HISTORIE

- Søge, navigere, finde, vurdere og selektere
- Udarbejde søgestrategi (vide før man søger)
- Etablere et vidensgrundlag

Deltagelseskompetencer

“Fx fandt kursister ud af, at i **nogle fora er der ikke dialog**, men blot en række **meningstilkendegivelser**. [...] Kursisterne fandt dermed ud af, at det også **afhænger af platformen**, om der kommer dialog i gang.”

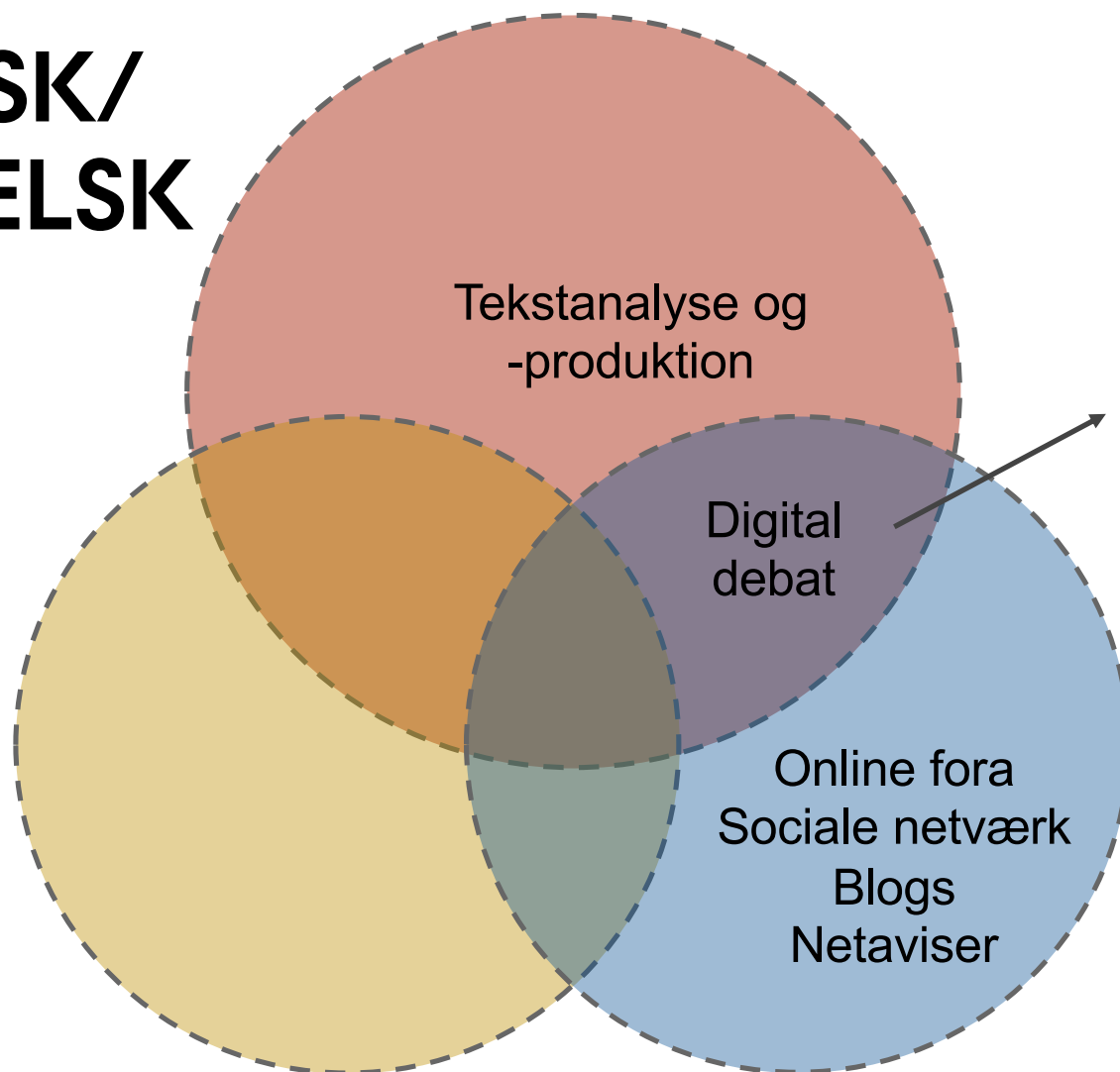
“Der var nogen, der følte, at det var en overskridelse. Det var noget, de aldrig kunne finde på at gøre. Jeg havde ikke tænkt i de retninger. Vi skal lære **at deltage konstruktivt og velovervejet**. Men vi skal jo også bare **begynde at deltage, at turde**.”

(Engelsk)

“At kunne analysere tekster og vide noget om diskurser styrker dannelsen i forhold til at kunne **begå sig på medierne**.”

(Dansk)

DANSK/ ENGELSK

- Analysere online dialog
- Begå sig på sociale medier
- Deltage i, bidrage til og skabe online debat

PÆDAGOGISKE FORMATER

Et pædagogisk format er **ikke**

- en opskrift
- et undervisningsforløb

Et pædagogisk format **skal gerne**

- være rammesættende og inspirerende
- være generisk og plastisk
- kunne udvikles og ændres
- kunne anvendes i forskellige fag
- kunne anvendes forskelligt af forskellige grupper

EKSEMPEL PÅ PÆDAGOGISK FORMAT

UNDERSØGELSER
PÅ NETTET

INFORMATION PROBLEM SOLVING

Med udgangspunkt i en faglig problemstilling er formålet at eleverne bliver i stand til at definere et informationsbehov og søge, evaluere og anvende informationer, som findes på nettet.

PROBLEM

Eleverne er gode til at finde svar gennem informationssøgning, men har vanskeligere ved at bruge informationssøgning som led i problemløsning. Samtidig kunne elevernes søgeprocesser i højere grad være baseret på bevidste søgestrategier.

LØSNING/PROCESSER

1. Afdækning af informationsbehov
 - a. Hvad ved jeg allerede om emnet?
 - b. Hvilke spørgsmål skal jeg have fundet svar på?
 - c. Hvilken litteratur og hvilke kilder har jeg *allerede* til rådighed?
2. Etablering af søgestrategi
 - a. Hvor vil jeg søge, og hvad skal jeg søge efter?
 - b. Hvilke hjemmesider kender jeg fra faget? Har jeg adgang til fagportaler såsom uddannelsesportaler, biblioteksdata-baser, avisindeks?
 - c. Hvilke søgestrengte/-ord vil jeg anvende?
 - d. I hvilken rækkefølge og prioritet vil jeg søge?
3. Søgning
 - a. Skim tekst, foretag kildekritisk vurdering, forfølg links, sammenlign information
 - b. Udvælg og strukturér informationen
4. Evaluering
 - a. Hvordan gik det? Fulgte jeg min søgestrategi?
 - b. Har jeg nu information til at kunne besvare min problemstilling?
 - c. Er der opstået nye faglige spørgsmål, der skal undersøges nærmere?

FORDELE OG OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER

Fordele

Information problem solving kan tilpasses til forskellige faglige mål, fx:

- at tilgå nyere viden eller vinkler på et emne
- at bevidstgøre elever om vigtige kilder til faglig fordybelse
- at afdække uoverensstemmelser og åbne spørgsmål i en faglig debat
- at bevidstgøre eleverne om nødvendigheden om kildekritik på nettet

Opmærksomhedspunkter

- problemformuleringen eller spørgsmålet til informationssøgning er altafgørende
- informationssøgning fremmer primært hurtig skimming af tekster frem for nærlæsning.

DIGITAL FAGLIGHED

Informationsbehov
Søgealgoritmer
Søgestrategi
Kildebevidsthed
Problemløsning

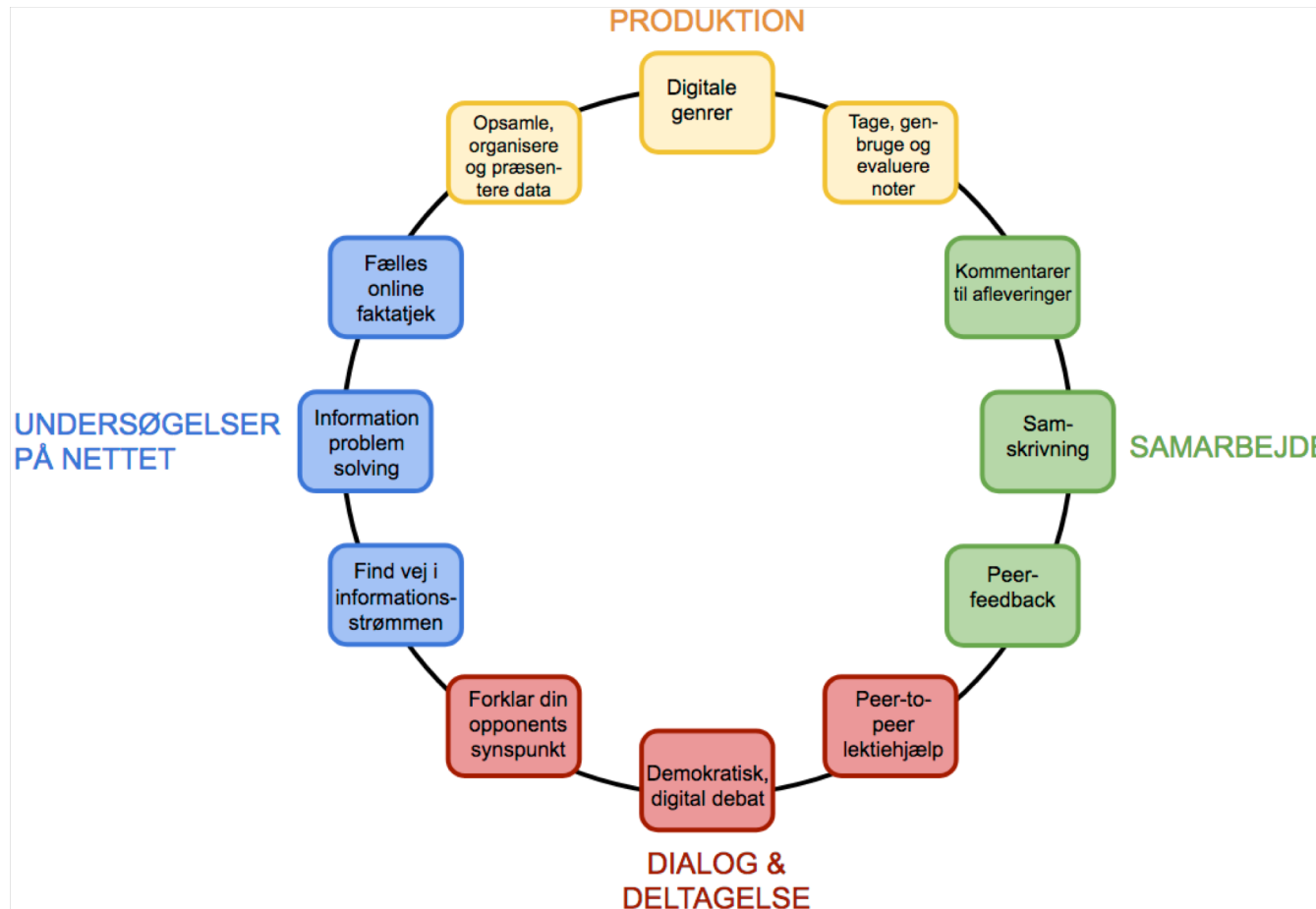
PROGRAMMER OG VÆRKTØJER

Internettet, søgemaskiner, fagportaler, databaser

FAG

Alle fag

PÆDAGOGISKE FORMATER (WORK IN PROGRESS)

DOWNLOAD PÆDAGOGISKE FORMATER

<http://kortlink.dk/vwm6>

AARHUS
UNIVERSITET